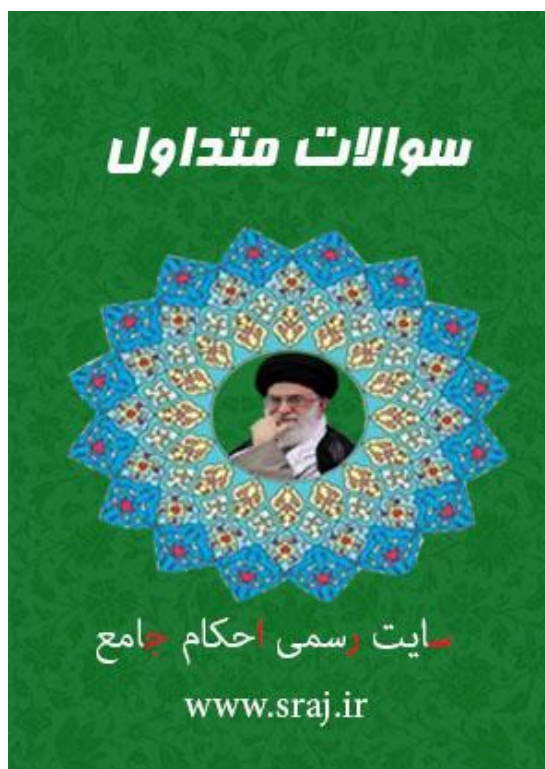

سوالات متداول

تبعیض در تقلید

س ۱: آیا می‌شود در د اشکال ندارد و اگر اعلمیّت هر یک از آنان در مسائلی که مکلف بنا دارد در آن مسائل از او تقلید کند محرز شود، بنابر احتیابعضی از مسایل از مرجعی و در مسایل دیگر از مرجعی دیگر تقلید کرد؟ (ج) تبعیض ابتدایی در تقلیط، تبعیض در تقلید در صورت اختلاف فتوا در مسائل مورد نیاز مقلّد، واجب است.

عدول به مرجع دیگر

س ۲: اگر بخواهم مرجع خود را عوض کنم باید چه مراحل را طی کنم؟ (ج) بنابر احتیاط واجب، عدول از مجتهد زنده به دیگری جایز نیست، مگر اینکه مجتهد دوم اعلم یا محتمل الالعلمیه (کسی که احتمال اعلمیّتش داده شود) باشد، که در این صورت بنابر احتیاط، عدول واجب است.

تکلیف مقلدین مقام معظم رهبری (دام ظلّه)

س ۳: من به سن تکلیف رسیده‌ام و مایل به تقلید از مقام معظم رهبری (دام ظلّه) هستم چگونه عمل کنم؟ (ج) کتاب اجوبه الاستفتاءات (احکام عبادات و معاملات بصورت پرسش و پاسخ)، مناسک حج و جزوه راهنمای فتاوا (برخی از مواردی که نظر مقام معظم رهبری «مدّ ظلّه» با فتاوی حضرت امام خمینی «قدس سره» تفاوت

می‌باشد؛ و در مسائلی که علم به اختلاف فتوا ندارید، می‌توانید به (دارد) چاپ شده است و در دسترس همگان رساله حضرت امام «قدس سره» مراجعه نموده یا به صورت کتبی یا شفاهی و یا از طریق اینترنت استفتاء نمایید.

ولایت فقیه

س ۴: آیا ولی فقیه مجتهدی است که مکلف از آن تقلید می‌کند یا اینکه به مجتهد حاکم گفته می‌شود؟ و اصولاً منظور از ولایت فقیه چیست؟

ج) مراد از ولایت فقیه جامع الشرایط این است که دین حنیف اسلام که آخرین دین آسمانی است و تا روز قیامت استمرار دارد، دین حکومت و اداره امور جامعه است، لذا همه طبقات جامعه اسلامی ناگزیر از داشتن ولی امر و حاکم و رهبر هستند تا امت اسلامی را از شر دشمنان اسلام و مسلمین حفظ نماید، و از نظام جامعه اسلامی پاسداری نموده و عدالت را در آن برقرار و از ظلم و تعدی قوی بر ضعیف جلوگیری نماید، و وسایل پیشرفت و شکوفایی فرهنگی، سیاسی و اجتماعی را تأمین کند.

سن بلوغ

س ۵: سن بلوغ و تکلیف در پسران و دختران چه سنی است؟

ج) سن بلوغ دختران تمام شدن نه (۹) سال قمری و در مورد پسران، تمام شدن پانزده (۱۵) سال قمری می‌باشد. اما اگر کسی قبل از آن جنب شود یا موی زیر (خشن) بر روی عانه (شرمگاه) وی برآید، بالغ و مکلف محسوب می‌شود (ولو به سن ذکر شده هم نرسیده باشد).

تقلید ابتدایی

س ۶: آیا کسی که به سن تکلیف رسیده، می‌تواند از مجتهدی که از دنیا رفته است، تقلید کند؟

ج) بنابر احتیاط واجب، تقلید ابتدایی از مجتهد متوفی جایز نیست.

احتیاط واجب و رجوع به مجتهدی دیگر

س ۷: آیا در موارد احتیاط واجب می‌توان به مجتهدی دیگر رجوع کرد؟

ج) معنای احتیاط واجب، آن است که مقلد می‌تواند به همان احتیاط عمل کند، یا به فتوای مجتهد دیگری که پس از آن مجتهد از دیگران اعلم است، مراجعه کند.

پوست جدا شده از لب و دست و ...

س ۸: آیا قطعه‌ای از پوست بدن یا لب که کنده می‌شود نجس است؟
(ج) پوست نازکی که خود بخود از دستها، لبها، پاها و سایر قسمت‌های بدن جدا می‌شود، محکوم به طهارت است.

رطوبت مشکوک

س ۹: آیا رطوبتی که پس از تحریک شدن انسان (عمدی یا غیر عمدی) از او خارج می‌شود، پاک است یا خیر؟ و آیا چنین رطوبتی حکم منی را دارد؟
(ج) اگر در منی بودن رطوبت مذکور شک داشته باشد، در صورتی که خروج آن در مردان همراه با علائم سه گانه (احساس لذت شهوانی، جستن و سست شدن بدن) باشد، حکم منی را دارد و غسل جنابت واجب می‌شود؛ در مورد زنان هم فقط در صورتی حکم منی را دارد که به اوج لذت جنسی برسند و در آن حال مایعی از آنها خارج شود، در غیر این صورت چیزی به عهده شخص نیست.

ذبح مرغ با دستگاههای جدید

س ۱۰: حکم ذبح مرغ با دستگاه که به علت سرعت کار، برای هر یک از حیوانات نام خدا برده نمی‌شود، چیست؟
(ج) برای آن دسته از مرغها که بعد از گفتن «بسم الله» با هم ذبح می‌شوند، گفتن یک «بسم الله» کفایت می‌کند و برای دسته بعدی که فرصت گفتن «بسم الله» می‌باشد، باید «بسم الله» تکرار شود.

بسمه تعالی

س ۱۱: آیا «بسمه تعالی» حکم لفظ جلاله را دارد؟
(ج) حکم لفظ جلاله را ندارد.

همزه و چند نقطه (...)

س ۱۲: آیا (...) حکم لفظ جلاله را دارد؟
(ج) همزه و چند نقطه (...) که به جای لفظ جلاله نوشته می‌شود، حکم لفظ جلاله را ندارد.

لمس آرم جمهوری اسلامی

س ۱۳: آیا لمس آرم جمهوری اسلامی بدون طهارت جایز است؟
(ج) اگر در نظر عرف اسم جلاله محسوب شود، لمس آن بدون طهارت جایز نیست.

وسواس

س ۱۴: بنده یک جوان ۲۳ ساله هستم. متأسفانه سالهاست که اسیر وسواس شدید می‌باشم؛ مخصوصاً نسبت به طهارت و نجاست لباس و منزل و ... بارها به دکتر مراجعه کرده‌ام اما اثری نداشته است. خواهشمندم مرا راهنمایی کنید.

ج) از نظر شرع مقدس، در طهارت و نجاست اصل بر طهارت و پاکی اشیاء است؛ یعنی در هر موردی که کمترین تردیدی در نجس شدن چیزی حاصل شد، حکم به عدم نجاست می‌شود. کسانی که دارای حساسیت نفسانی شدیدی در مورد نجاست هستند (به این افراد در اصطلاح فقهی وسواسی گفته می‌شود) حتی اگر گاهی یقین به نجاست هم پیدا کردند باید حکم به عدم نجاست کنند، مگر در مواردی که نجس شدن یک شیء را با چشمان خود ببینند به طوری که اگر فرد دیگری هم آن را ببیند یقین به سرایت نجاست کند فقط در این موارد باید حکم به نجاست کنند، استمرار اجرای این حکم در مورد افراد مزبور تا زمانی است که این حساسیت به طور کلی از بین برود و باید توجه داشت که وسوسه از شیطان است و شخص مبتلا به وسواس، ناخواسته و ندانسته از شیطان اطاعت می‌کند و باید هر چه سریعتر برای رفع آن اقدام کند.

دفعات شستن اعضای وضو

س ۱۵: شخصی گفته است که هنگام وضو فقط باید دو مشت آب بر صورت ریخته شود، و اگر بار سوم آب ریخته شود وضو باطل خواهد بود. آیا این سخن صحیح است؟

ج) شستن صورت و دستها بار اول واجب است و بار دوم جایز و بیش از آن غیر مشروع است. تعیین کننده‌ی بار اول یا دوم یا بیشتر، قصد وضو گیرنده است، یعنی می‌تواند به قصد بار اول، چند مرتبه آب به روی صورت بریزد.

وضوی مبطون

س ۱۶: کسی که وضوی خود را نمی‌تواند نگهدارد. (بطور مثال دائماً حدث از او سر می‌زند)، نماز او به چه صورت می‌باشد؟

ج) چنین شخصی حکم مبطون را دارد و مبطون کسی است که غائط از وی به صورت مستمر خارج می‌شود و وظیفه‌اش آن است که اگر فرصتی برای نماز خواندن همراه با طهارت وجود داشته باشد - ولو وقت به اندازه‌ای باشد که به همان واجبات نماز اکتفا کند - باید منتظر آن وقت بماند و در آن وقت تطهیر کرده و نماز بخواند، ولی اگر چنین فرصتی نداشت، چنانچه در بین نماز غائط یک یا دو یا سه بار از او خارج می‌شود، در صورتی که برای او حرج و مشقت نداشته باشد باید ظرف آبی پهلویش بگذارد و هر وقت غائط یا باد معده از او خارج شد، در همان اثنای نماز وضو گرفته و از همان جایی که نماز را قطع کرده، ادامه دهد. اما اگر به طور مستمر و مرتب غائط یا باد معده از او خارج می‌شود، بنابر احتیاط واجب باید برای هر نماز یک وضو بگیرد.

خالکوبی

س ۱۷: خالکوبی چه حکمی دارد؟ و آیا اثر آن برای غسل و وضو مانع محسوب می‌شود یا خیر؟
(ج) خالکوبی فی نفسه حرام نیست، و اثری که از آن در زیر پوست باقی می‌ماند مانع از رسیدن آب نیست، و وضو و غسل با آن صحیح است.

حکم فرایض انجام شده با غسل باطل

س ۱۸: تکلیف نماز و روزه، قضا و کفاره روزه فردی که جاهل به موضوع می‌باشد چیست؟ مثلاً کسی که می‌داند با آب نجس غسل باطل است ولی نمی‌دانسته که آب نجس است و با آن غسل کرده و چند روز نماز خوانده و روزه گرفته است.

(ج) در فرض سؤال (مثال مذکور) نمازهایی که با غسل باطل خوانده باید قضا نماید ولی روزه‌های او صحیح است.

وظیفه نماز گزار در حالت تکرار استحاضه

س ۱۹: اگر مستحاضه متوسطه برای نماز صبح غسل کند و بعد از نماز خونش قطع شود ولی دوباره قبل از نماز ظهر متوسط گردد، آیا برای نماز ظهر و عصر باید غسل نماید؟
(ج) در فرض سؤال باید مجدداً غسل نماید.

تکرار خون دیدن در یک ماه

س ۲۰: خانمی که هر ماه یک بار خون می‌بیند اگر در یک ماه دوبار خونی با فاصله اقل طهر ببیند که خون دوم دارای اتصال است ولی (در غیر وقت عادت) نشانه‌های حیض را ندارد، وظیفه او چیست؟
(ج) اگر خون اول در ایام عادت است آن را حیض قرار می‌دهد و خون دوم اگر دارای صفت استحاضه است احتیاط کند به جمع بین تروک حائض و اعمال مستحاضه.

دفعات شستن اعضای وضو

س ۲۱: شخصی گفته است که هنگام وضو فقط باید دو مشت آب بر صورت ریخته شود، و اگر بار سوم آب ریخته شود وضو باطل خواهد بود. آیا این سخن صحیح است؟
(ج) شستن صورت و دستها بار اول واجب است و بار دوم جایز و بیش از آن غیر مشروع است. تعیین کننده‌ی بار اول یا دوم یا بیشتر، قصد وضو گیرنده است، یعنی می‌تواند به قصد بار اول، چند مرتبه آب به روی صورت بریزد.

اجرای سرود در مسجد

س ۲۲: ما گروهی هستیم که سرود اسلامی کار می‌کند. نظر شما در مورد بردن ارگ برای اجرای سرود در مسجد چیست؟

ج) از انجام هر کاری که با قداست و شؤون مسجد منافات دارد اجتناب شود.

کف زدن در مسجد

س ۲۳: دست زدن در مجالس جشن و اعیاد مذهبی مخصوصاً در مساجد و حسینیه‌ها چه حکمی دارد؟
ج) بطور کلی کف زدن به نحو متعارف - در جشنهای اعیاد یا برای تشویق و تأیید و مانند آن - فی نفسه اشکال ندارد، ولی بهتر است فضای مجالس دینی بخصوص مراسمی که در مساجد و حسینیه‌ها و نمازخانه‌ها برگزار می‌شود، به ذکر و صلوات معطر گردد تا انسان به ثواب آن هم برسد.

تزریق آمپول برای روزه‌دار

س ۲۴: آیا روزه‌دار می‌تواند به بدنش آمپول یا سرم تزریق کند؟
ج) احتیاط واجب آن است که روزه‌دار از استعمال آمپولهای مقوی یا مغذی یا آمپولهایی که به رگ تزریق می‌شود و نیز انواع سرمها خودداری کند، ولی تزریق آمپول برای بی‌حس کردن و نیز دارو گذاشتن بر زخمها و جراحتهای اشکال ندارد.

جنابت غیر اختیاری در حال روزه

س ۲۵: حکم روزه کسی که با خود کاری انجام دهد که بطور غیراختیاری جنب شود، چیست؟
ج) اگر کار مذکور به قصد انزال بوده، و یا می‌دانسته که با این کار جنب می‌شود، و یا عادت او بر این بوده است؛ و در عین حال عمداً چنین کاری کرده و جنب شده، حکم جنابت عمدی را دارد یعنی هم قضا بر عهده او می‌باشد و هم کفاره.

روزه در حال جنابت

س ۲۶: اینجانب زمانی که به سن تکلیف رسیدم نسبت به احکام جنابت و حتی خود جنابت آگاهی نداشتم. حکم نماز و روزه‌هایی که در آن حال انجام داده‌ام چیست؟
ج) نمازهایی را که در حال جنابت خوانده‌اید باید قضا نمایید و روزه‌ها در صورتی که جاهل به اصل جنابت بوده و اصلاً نمی‌فهمیده‌اید جنابت چیست، صحیح است ولی اگر جنابت را می‌دانسته و جاهل به وجوب غسل بوده‌اید، باید قضای روزه‌ها را بجا آورید و اگر در یاد گرفتن مسأله کوتاهی نکرده باشید کفاره ندارد و الاً بنا بر احتیاط واجب کفاره هم دارد.

وظیفه کسی که روزه نگرفته

س ۲۷: اگر کسی چند سال با عذرهای واهی یا از روی سهل انگاری روزه نگرفته باشد، چه کار باید بکند؟
ج) قضای آنچه از ماه رمضان از او فوت شده، بر او واجب است، و اگر افطار، عمدی و بدون عذر شرعی بوده،

علاوه بر قضا، کفاره هر روز هم واجب است که عبارت است از: شصت روز روزه یا اطعام شصت فقیر و یا دادن شصت مدّ طعام به شصت مسکین که سهم هر کدام یک مدّ (۷۵۰ گرم) است.

فرو بردن خلط در حال روزه

س ۲۸: آیا اگر خلط از بینی وارد دهان بشود، در صورت فرو بردن آن روزه باطل می‌شود؟ فرو بردن خلطی که به واسطه سرماخوردگی در گلو وجود دارد چطور؟
(ج) تا به فضای دهان نرسیده اشکال ندارد و اگر به فضای دهان رسیده، بنابر احتیاط واجب نباید فرو برد و اگر عمداً فرو برد، بنابر احتیاط قضا و کفاره بر او واجب می‌شود.

مصرف زکات فطره

س ۲۹: زکات فطره را در چه راهی باید مصرف کرد؟
(ج) مصرف زکات فطره، همان مصرف زکات مال است ولی احتیاط آن است که با وجود فقیر در محل، به مصارف دیگر نرسد.

تعیین سال خمسی

س ۳۰: من حدود دو سال است که استخدام دولتی شده‌ام ولی تاکنون خمس مالم را حساب نکرده‌ام. لطفاً مرا در تعیین سال خمسی راهنمایی فرمایید.
(ج) شروع سال خمسی نیاز به تعیین از سوی خود مکلف ندارد، بلکه خود بخود براساس چگونگی حصول در آمد سالانه متعیّن می‌شود. بنابراین ابتدای سال خمسی امثال کارگران و کارمندان از اولین روز امکان دریافت اولین درآمد از درآمدهای کار و کارمندی است، و سال خمسی تجّار و مغازه‌داران از تاریخ شروع به خرید و فروش و سال خمسی امثال کشاورزان از تاریخ برداشت اولین محصول کشاورزی، سال شروع می‌شود.

فروش مؤونه

س ۳۱: کسی که یک منزل شخصی کوچکی از خودش داشته باشد و در آن زندگی می‌کند بخواهد با فروش خانه، خانه بزرگتری که مورد نیازش می‌باشد، بخرد، آیا پس از فروش خانه در فرض اینکه پول آن به اندازه خرید همان خانه جدید باشد، به او خمس تعلق می‌گیرد یا خیر؟
(ج) فروش مؤونه خمس ندارد.

خمس اجناس منزل

س ۳۲: آیا به لوازم منزل و همچنین مواد خوراکی که تا سر سال باقی می ماند، خمس تعلق می گیرد؟
(ج) لوازمی که با استفاده از آنها عین آن باقی می ماند (مثل فرش، لباس و مانند آن) در صورتی که مطابق با شأن عرفی شخص باشد، خمس ندارد، ولی خوراکی ها (اعم از خوردنی و آشامیدنی) که با استفاده از آنها عین آنها باقی نمی ماند (برنج، آرد، روغن، حبوبات و...) هر چه تا سر سال خمسی مصرف نشود و باقی بماند، باید خمسش پرداخت گردد.

خمس پول قرضی

س ۳۳: اگر پولی را به فردی قرض بدهیم و بعد از سال خمسی آن را برگرداند، آیا باید خمس آن را پس از دریافت بپردازیم؟
(ج) اگر مالی را که قرض داده اید از درآمد کسب و حقوق بوده و سر سال خمسی قابل وصول نباشد، فعلاً خمس آن بر شما واجب نیست، بلکه هنگامی واجب می شود که آن را دریافت کنید.

معاشرت با کسی که خمس نمی دهد

س ۳۴: آیا می شود با کسی که خمس نمی دهد رفت و آمد کرد و از غذایی که برایمان تهیه می کند خورد و آیا هدایای وی را می توان پذیرفت؟
(ج) صرف رفت و آمد و معاشرت فی نفسه اشکالی ندارد و تا زمانی که یقین به وجود حرام در غذا یا اموالی که در اختیار شما قرار می دهد یا هدیه ای که به شما می دهد نداشته باشید، استفاده از آن مانعی ندارد.

خمس درآمد کسب

س ۳۵: آیا به درآمد کارگران هم خمس تعلق می گیرد؟
(ج) آنچه که از درآمد بین سال تا سر سال خمسی صرف در نیازمندی های زندگی نشود و اضافه بماند، خمس دارد.

خمس حقوق بازنشستگی

س ۳۶: بابت بازنشستگی مبلغی دریافت نموده‌ام آیا به آن خمس تعلق می‌گیرد؟
(ج) حقوق بازنشستگی که به کارمند پرداخت می‌شود جزو درآمد سال وصول است اگر تا سر سال خمسی صرف در مؤونه نشود، خمس دارد.

خمس باز خرید

س ۳۷: اینجانب به تازگی از محل کارم بازخرید خدمت شده‌ام و برای بازخرید سنوات خدمتم مبلغ ۷ میلیون تومان دریافت کرده‌ام و می‌خواهم این مبلغ را به حساب مسکن مهر که قبلاً ثبت‌نام کرده‌ام واریز نمایم ولی نکته اینجاست که من احتمال می‌دهم تا نوبت بنده برسد سال خمسی من فرا می‌رسد، و تا آن موقع پول پیش من خواهد ماند با وجود اینکه بنده به غیر از این پول هیچ امکان دیگری برای واریز حق عضویت خود ندارم آیا این مبلغ مشمول خمس می‌شود یا خیر؟
(ج) مبلغ بازخرید خدمت خمس ندارد هر چند سال بر آن بگذرد.

خمس ارث

س ۳۸: آیا به ارث هم خمس تعلق می‌گیرد؟
(ج) ارث خمس ندارد، مگر یقین حاصل شود که خمس به آن تعلق گرفته و پرداخت نشده است.

خمس کمک هزینه تحصیلی

س ۳۹: خواهشمند است در مورد تعلق و یا عدم تعلق خمس به مقرری تحصیلی دانشجویان بورسیه خارج از کشور که تنها درآمد زندگیشان از این راه تأمین می‌شود، حکم شرعی را بیان فرمایید.
(ج) کمک هزینه تحصیلی خمس ندارد، مگر اینکه شخص استخدام شده و در قبال تحصیل، حقوق دریافت نماید.

مهلت خواستن برای پرداخت خمس

س ۴۰: آیا می‌شود مبلغ خمس را به صورت قسطی پرداخت نمود؟
(ج) اگر پرداخت خمس بصورت یکجا فعلاً برای شما امکان ندارد، می‌توانید به یکی از نمایندگان مقام معظم رهبری (دام‌طه) که در اینگونه امور اجازه دارند، مراجعه و پس از دستگردان نمودن به تدریج بپردازید.

سیادت

س ۴۱: آیا کسانی که فقط از طرف مادر به پیامبر اکرم (صلی الله علیه و آله و سلم) منسوب هستند، حکم سید را دارند؟

ج) اگر چه منتسبین به پیامبر اکرم (صلی الله علیه و آله و سلم) از طرف مادر هم از اولاد آن حضرت محسوب می‌شوند ولی ملاک ترتب آثار و احکام شرعی سیادت، انتساب از طرف پدر است.

زکات سکه بهار آزادی

س ۴۲: اگر چند سکه بهار آزادی داشته باشم که به حد نصاب زکات برسد آیا پرداخت زکات آن واجب است یعنی اصلاً آیا سکه بهار آزادی زکات دارد یا خیر؟
ج) اگر سکه بهار آزادی در موقعیت کنونی سکه رایج معاملی محسوب نمی‌شود، زکات ندارد.

مقدار مجاز نگاه کردن در ازدواج

س ۴۳: دیدن موی دختر به قصد ازدواج چه حکمی دارد؟
ج) کسی که می‌خواهد با زنی ازدواج نماید، برای اطلاع و آگاهی از او می‌تواند به صورت، دست، مو و محاسن او بدون قصد لذت نگاه کند (اگر چه قهراً لذت حاصل شود) مشروط بر اینکه اولاً شناخت و آگاهی قبلی از وی نداشته باشد و ثانیاً علم نداشته باشد که به او جواب ردّ می‌دهند.

اختلاف بر سر مهریه

س ۴۴: آیا در ازدواج، دیگران می‌توانند مهریه را تعیین نمایند؟ اگر شخصی بدون رضایت قلبی، پیشنهاد دیگران را درباره مقدار مهریه قبول کند آیا ملزم به پرداخت آن خواهد بود؟
ج) مقدار مهر به رضایت و توافق طرفین (پسر و دختر) بستگی دارد، ولی اگر به هنگام اجرای صیغه عقد به مهریه پیشنهادی والدین و دیگران رضایت داده و آن را قبول کنند - هر چند نظر شخصی و قلبی آنان چیز دیگری بوده - عقد صحیح است و شوهر شرعاً ملزم به پرداخت آن به همسرش خواهد بود، مگر اینکه پس از عقد، زوجه همه یا مقداری از مهریه را به شوهرش ببخشد.

ازدواج با کفار

س ۴۵: آیا با زن غیر مسلمان می‌توان ازدواج کرد یا جایز نیست؟
ج) ازدواج موقت مرد مسلمان با زنان اهل کتاب مانعی ندارد، ولی ازدواج با سایر کفار (و لو موقت باشد) جایز نیست.

س ۴۶: ازدواج زن مسلمان با مسیحیان چه حکمی دارد؟
(ج) ازدواج زن مسلمان با کفار (چه اهل کتاب باشند چه غیر آن) در هیچ صورتی جایز نیست.

شرایط ازدواج موقت

س ۴۷: ازدواج موقت چه شرایطی دارد و آیا در ازدواج موقت اطلاع و رضایت پدر نیز لازم است؟
(ج) عقد ازدواج موقت همچون ازدواج دائم نیاز به خواندن صیغه ایجاب (از طرف زن یا وکیل او) و قبول (از طرف مرد یا وکیل او) دارد و جز در پاره ای موارد (مانند: عدم وجوب پرداخت نفقه از طرف مرد، لزوم تعیین مدت، ارث نبردن زن و مرد از یکدیگر و نبودن طلاق در ازدواج موقت و...) در بقیه احکام مانند ازدواج دائم است و فرقی ندارد.

در ازدواج (موقت یا دائم) شرط است که زن، شوهر نداشته باشد و در عده کسی دیگر هم نباشد و اگر دختر باکره است باید بنا بر احتیاط واجب از ولی (پدر یا جد پدری) وی اذن گرفته شود.

اختلاف زن و شوهر در چگونگی عقد

س ۴۸: احتراماً استدعا دارد از نظر شرع مقدس اسلام به سؤال زیر پاسخ فرمایید:
اگر زنی مدعی عقد دائم با مردی باشد و هیچ مدرک یا شهادی نداشته باشد ولی مرد مدعی عقد موقت باشد با وی، و شهود و ادله در خصوص موقت بودن عقد نیز داشته باشد حکم این عقد چیست؟ قول مرد معتبر است یا قول زن؟ از نظر شرع شهود و ادله و ادعای مرد ملاک است یا ادعای زن؟ در صورت اختلاف، عقد چه حکمی دارد؟

(ج) اگر مرد که مدعی وکالت در اجرای عقد موقت است نتواند اثبات کند که وکالت در ذکر مدت هم داشته و در عین حال ثابت شود که عقد را با ذکر مدت و به صورت عقد متعه خوانده عقد باطل است مگر آنکه زوجه آن را تنفیذ و امضا کند، و اگر ثابت نشود که عقد را به صورت عقد متعه خوانده، عقد در فرض سؤال صحیح است و آثار عقد دائم بر آن مترتب است.

عقیم سازی

س ۴۹: آیا جلوگیری دائمی از بارداری (عقیم سازی) برای زنان یا مردانی که فرزندان معیوب به دنیا می آورند، جایز است؟

(ج) اگر با یک غرض عقلایی صورت بگیرد و ضرر قابل توجهی هم نداشته باشد و در مورد زنان با اجازه شوهر باشد، فی نفسه اشکال ندارد.

جلوگیری از بچه‌دار شدن

س ۵۰: جلوگیری از بارداری و استفاده از وسایل ضد بارداری (قرص، دستگاه و...) چه حکمی دارد؟
(ج) جلوگیری از بچه‌دار شدن اگر با اجازه شوهر باشد، فی نفسه منعی ندارد و استفاده از وسایل ضد بارداری نیز اگر مستلزم لمس و نگاه حرام نباشد و ضرر قابل ملاحظه‌ای هم نداشته باشد، اشکالی ندارد.

شیر دادن و حریمیت

س ۵۱: لطفاً بگویید در احکام شیردادن در چه صورت حریمیت بوجود می‌آید؟

(ج) شرایط شیر دانی که سبب حریمیت می‌شود عبارتند از:

- ۱- کودک، شیر زن زنده را بخورد.
 - ۲- شیر آن زن از حرام نباشد (شیر مادری که از زنا حامله شده، موجب حریمیت نمی‌شود).
 - ۳- بچه شیر را از پستان بمکد (اگر شیر را در گلوئی او بریزند، نتیجه ندارد).
 - ۴- شیر خالص باشد (با چیزی مخلوط نکرده باشند)
 - ۵- دو سال بچه تمام نشده باشد (یعنی ۲۴ ماه قمری).
 - ۶- شیر از یک شوهر باشد (زنی که از شیر خود کودکی را چند مرتبه شیر دهد، بعد شوهر دیگری اختیار کند و از آن شوهر نیز شیردار شود و شیردادن را تکمیل کند، اینگونه شیر دادن موجب حریمیت نمی‌شود).
 - ۷- کودک، به سبب بیماری شیر را قی (استفراغ) نکند.
 - ۸- حداقل یک شبانه روز، شیر سیر بخورد و در بین آن، غذا یا شیر زن دیگری را نخورد، یا ۱۵ مرتبه شیر بخورد و در بین ۱۵ مرتبه شیر زن دیگری را نخورد. یا مقداری شیر بخورد که باعث رویش گوشت و محکم شدن استخوان کودک شود.
- اگر معلوم نباشد شرایطی که با شیر خوردن موجب حریمیت می‌شود، تحقق پیدا کرده، حکم به محرم بودن نمی‌شود.

ازدواج با مرد سنی

س ۵۲: ازدواج زن شیعه با مرد سنی چه حکمی دارد؟

(ج) اگر خوف انحراف از مذهب نباشد، مانعی ندارد.

نحوه حریمیت دختر خوانده

س ۵۳: نحوه حریمیت دختر خوانده را توضیح دهید.

(ج) می‌توان آن دختر را - در صورت وجود مصلحت و اذن حاکم شرع یا وکیل او - به عقد موقت پدر پدرخوانده، درآورد.

حجاب زن

س ۵۴: زن چه مقدار از بدنش را باید از نامحرم بپوشاند؟

ج) زنان باید تمام سر و بدن خود را به جز صورت و دستها تا مچ که زینت و آرایش نشده باشند با لباسی که توجه نامحرم را جلب نکند، بپوشانند.

پوشیدن چادر

س ۵۵: اگر حجاب زن با مانتو و روسری کامل باشد کفایت می‌کند یا حتماً باید چادر باشد؟

ج) در حجاب و پوشش واجب، لباس معینی شرط نیست، و هر لباسی که تمامی بدن زن (بجز صورت و دستها تا مچ که استثناء شده) و همچنین برجستگیهای بدن را بپوشاند و توجه نامحرم را جلب نکند، کفایت می‌کند. البته در طول سالیان دراز، زنان جامعه ما چادر را ترجیح داده و برای حفظ حجاب بهتر اسلامی، آن را انتخاب کرده‌اند.

لباس شهرت

س ۵۶: منظور از لباس شهرت چیست و پوشیدن آن چه حکمی دارد؟ آیا نماز خواندن با آن اشکال دارد؟

ج) لباس شهرت لباسی است که پوشیدن آن برای شخص به خاطر رنگ یا کیفیت دوخت یا مندرس بودن آن و یا علل دیگر مناسب نیست، به طوری که اگر آن را در برابر مردم بپوشد توجه آنان را به خود جلب نموده و انگشت نما می‌شود. پوشیدن چنین لباسی بنابر احتیاط واجب جایز نیست، ولی نماز خواندن با آن اشکال ندارد.

استفاده زن و مرد از لباس یکدیگر

س ۵۷: آیا استفاده از دمپایی و جوراب مردانه برای زنان، مصداق تشبّه به جنس مخالف است؟ در این صورت تکلیف چیست؟

ج) استفاده زن و مرد از لباس، کفش و دمپایی یکدیگر، اگر مختص جنس خاص باشد بنابر احتیاط واجب، جائز نیست ولی استفاده‌های محدود به نحوی که آن را زنی و پوشش خود قرار ندهند اشکال ندارد.

پوشش مردان

س ۵۸: از نظر شرعی حدّ پوشش لازم برای مردان چقدر است؟

ج) بر مرد پوشاندن سر و گردن و صورت و دستها تا جایی که معمولاً نمی‌پوشانند لازم نیست.

کراوات

س ۵۹: آیا در مجالس عروسی یا میهمانیهای خصوصی، زدن کراوات برای آقایان جایز است؟
(ج) به طور کلی، پوشیدن کراوات و دیگر لباسهایی که پوشش و زیّ غیر مسلمانان محسوب می‌شود و استفاده از آن منجر به ترویج فرهنگ منحط و معاند غربی می‌شود، جایز نیست.

کیفیت حجاب

س ۶۰: آیا بر بانوان در نگاه نامحرم پوشاندن چانه نیز لازم است و مقداری از چانه که موقع پوشیدن مقنعه بیرون می‌ماند چه حکمی دارد؟

(ج ۱) پوشاندن زیر چانه لازم است ولی ظاهر چانه که جزو صورت است واجب نیست.

س ۶۱: خانمی که حدّ لازم پوشش صورت را رعایت کرده و صورتش را آرایش ننموده اگر بداند نامحرم به قصد ریبه به صورت او نگاه می‌کند، آیا لازم است گردی صورت را هم بپوشاند؟
(ج ۲) اگر باز بودن گردی صورت موجب جلب نظر نامحرم است احتیاطاً باید بپوشاند.

س ۶۲: آیا بر بانوان پوشاندن صورت خود از نامحرم در صورتی که صورت و ابرو را اصلاح کرده باشند واجب است یا نه؟

(ج ۳) اصلاح صورت و ابرو اگر در نظر عرف زینت محسوب نباشد پوشاندن آن لازم نیست.

نگاه کردن به فیلم و عکس نامحرم

س ۶۳: دیدن تصاویر نامحرم که حجاب کامل ندارند، چه حکمی دارد؟

(ج) نظر به فیلم و عکس نامحرم به قصد لذت و ریبه حرام است و بدون قصد لذت، اگر صاحب عکس را نشناسد و مستلزم مفسده‌ای هم نباشد، اشکال ندارد.

س ۶۴: با توجه به اینکه در سایتهای مختلف اینترنتی (حتی سایتهای خبری) عکسهایی از زنان خارجی (اعم از مسلمان و غیر مسلمان) وجود دارد، نگاه کردن به آنها جایز می‌باشد یا خیر؟

(ج) نگاه کردن به تصویر زن نامحرم حکم نگاه کردن به خود زن نامحرم را ندارد، بنابراین اگر نگاه از روی لذت نبوده و خوف افتادن به گناه نباشد و تصویر هم متعلق به زن مسلمانی که بیننده آن را می‌شناسد نباشد، اشکال ندارد و بنابر احتیاط واجب در صورت عدم رعایت حجاب نباید به تصویر زن نامحرم که بطور مستقیم از تلویزیون و برنامه‌های اینترنتی، پخش می‌شود نگاه کرد. نگاه کردن به تصاویر و فیلمهای مستهجن نیز بطور

مطلق حرام است.

س ۶۵: آیا دیدن فیلمهای زناشویی برای زن و شوهر از لحاظ شرعی اشکال دارد؟
(ج) دیدن این گونه از فیلمها که همیشه با نگاه شهوت برانگیز همراه است جایز نیست.

نگاه به زن نامحرم

س ۶۶: آیا نگاه کردن به زن نامحرم (بصورت عادی و بدون قصد لذت) اشکال دارد؟
(ج) نگاه به زن نامحرم جایز نیست مگر به صورت و دستها تا مچ، بدون قصد لذت و ریبه در صورتی که زینت و آرایش نشده باشد.

ارتباط با نامحرم

س ۶۷: ارتباط با نامحرم (مکاتبه، گفتگو، ارتباط اینترنتی و...) چه حکمی دارد؟
(ج) هر گونه ارتباطی که خارج از ضوابط و احکام شرعی باشد و یا مفسده ای بر آن مترتب شود، جایز نیست.

دست دادن با نامحرم

س ۶۸: دست دادن مرد با زن خارجی و همچنین با نزدیکان غیر محرم چه حکمی دارد؟ مخصوصاً با افراد غیر مسلمان که اجتناب از چنین کاری توهین تلقی می شود؟
(ج) دست دادن با نامحرم حرام است، مگر اینکه از روی حایلی (مانند دستکش و...) باشد، به شرط اینکه همراه با فشار دادن دست نباشد.

نگاه زن به مرد نامحرم

س ۶۹: حکم شرعی در مورد نگاه کردن زن به مرد چیست؟ حدود آن چیست؟
(ج) نگاه به سر و صورت و گردن و دستها تا جایی که معمولاً نمی پوشانند، بدون قصد لذت و ریبه اشکال ندارد.

نگاه زن به بچه ممیز و پوشش نزد او

س ۷۰: نگاه کردن به پسر بچه غیر بالغ ممیز بدون قصد لذت چه حکمی دارد؟
(ج) اگر بچه ممیز به مرحله ای رسیده که نگاه کردن به او یا نگاه او به زن موجب تهییج شهوت می شود، نگاه به او جایز نیست و زن هم باید خود را نزد او بپوشاند.

لمس و نظر حرام در حین آموزش پزشکی

س ۷۱: آیا دانشجویان رشته پزشکی برای فراگیری این علم می‌توانند بدن غیر همجنس را لمس کنند؟
(ج) تحصیل و فراگیری علم پزشکی از طریق معایناتی که فی نفسه حرام هستند در مواردی که یاد گرفتن این علم و شناخت راههای درمان بیماریها متوقف بر آن باشد، اشکال ندارد مشروط به اینکه دانشجوی اطمینان داشته باشد که توانایی نجات جان انسانها در آینده، متوقف بر اطلاعاتی است که از این طریق بدست می‌آید و همچنین مطمئن باشد که در آینده در معرض مراجعه بیماران بوده و مسؤولیت جان آنان را بر عهده خواهد داشت.

س ۷۲: در دانشکده پزشکی در واحد تشریح، اجساد مرد تشریح می‌شود، که اغلب پوشش جسدها بیشتر از حدّ ضرورت کنار زده می‌شود و دانشجویان دختر هم آن اجساد را تشریح می‌کنند لطفاً حکم نگاه به جسد مرد و لمس آن توسط دانشجویان دختر را بیان فرمایید.
(ج) نظر زن بر بدن مرد نامحرم بجز سرو گردن و دستها و همچنین لمس بدن نامحرم بر زن شرعاً حرام است، مگر در موارد استثنایی ضرورت، آن هم فقط همان مقداری که ضرورت اقتضا کند.

رجوع به پزشک غیر همجنس

س ۷۳: من یک زن و پزشک عمومی هستم. با توجه به اینکه مراجعین مطب، آقا و خانم می‌باشند و من هم در هنگام معاینه، مراقب عدم تماس لمسی با نامحرم می‌باشم و کلیه شؤونات مذهبی را رعایت می‌کنم، آیا مجاز به معاینه مردان هستم؟ و اصولاً مراجعه مردان به دکتر زن و برعکس چه حکمی دارد؟
(ج) اگر معالجه مستلزم لمس و نظر حرام باشد، با امکان رجوع به پزشک همجنس، رجوع به غیر همجنس جایز نیست.

زینت و ملاک آن

س ۷۴: آیا ابروی اصلاح شده برای زن حکم زینت را دارد؟ تا چه حدّ باید پوشانده شود؟
(ج) تشخیص مصداق زینت، عرفی است و هرچه عرفاً زینت محسوب شود، زن باید آن را از نگاه نامحرم پنهان کند.

زینت بانوان

س ۷۵: پوشیدن انگشتری طلا برای زن چه حکمی دارد؟
(ج) استفاده زنان از زینت و زیور آلات و آرایش نمودن خود اشکال ندارد، لکن باید از نامحرم پوشانده شود.

برداشتن ابرو

س ۷۶: برداشتن ابرو (اصلاح و مرتب کردن آن) در صورتی که باعث تغییر شکل ابرو شود (تغییر چشم گیر ایجاد کند) یا تغییر شکلی ایجاد نکند (فقط زیر ابرو خالی شود) چه حکمی دارد؟
(ج) آنچه که عرفاً زینت محسوب می‌شود، باید از نامحرم پوشانده شود.

طلای سفید

س ۷۷: استفاده از طلای سفید و پلاتین برای آقایان چه حکمی دارد؟
(ج) اگر چیزی که طلای سفید نامیده می‌شود همان طلای زرد است که بر اثر مخلوط کردن ماده‌ای رنگ آن سفید شده، حرام است، ولی اگر عنصر طلا در آن به قدری کم است که عرفاً به آن طلا نمی‌گویند، مانع ندارد و پلاتین نیز اشکال ندارد.

نگاه کردن به رقص

س ۷۸: نگاه کردن به رقص چه حکمی دارد؟
(ج) نگاه کردن مرد به رقص زن نامحرم بطور مباشر و مستقیم جایز نیست و در غیر این صورت، اگر به قصد لذت و ریه باشد یا موجب تحریک شهوت شود یا مستلزم مفاسد دیگری گردد حرام است.

طلاق زنهای بالاتکلیف

س ۷۹: زنی که با شوهرش سرناسازگاری دارد و یا مدت طولانی از شوهرش خبری نیست باید چکار کند؟ آیا می‌تواند خودش را مطلقه کند؟ و اگر چنین طلاقی صورت گرفت، رجعی است یا بائن؟
(ج) اگر زوج غائب است و یا بین زن و شوهر اختلاف وجود دارد و شوهر راضی به طلاق نیست و ادامه این زندگی موجب عسر و حرج و مضیقه است و زن نمی‌تواند این شرائط را تحمل نماید، می‌تواند به محاکم قضائی مراجعه کند تا پس از احراز موضوع (با شرایط شرعی و قانونی)، صیغه طلاق را جاری نمایند. چنین طلاقی رجعی می‌باشد.

عده زنا

س ۸۰: آیا زنا عده دارد؟ در صورتی که با زانیه ازدواج موقت انجام شده باشد، چطور؟
(ج) زنا عده ندارد، اما اگر شخصی با چنین زنی ازدواج موقت کرده باشد، پس از تمام شدن مدت، باید عده

نگهدارد و ازدواج قبل از پایان عده با او جایز نیست و در صورت دخول، موجب حرمت ابدی آن دو به هم می‌شود.

معامله با شرکتهای خارجی

س ۸۱: آیا معامله و تجارت با شرکتهای و مؤسسات خارجی جایز است؟
(ج) رعایت مقررات نظام اسلامی مصوب مجلس شورای اسلامی و مورد تأیید شورای نگهبان یا مجمع تشخیص مصلحت در خصوص تجارت خارجی و معامله با کشورهای غیراسلامی لازم است و معامله طبق آن مانعی ندارد. در هر موردی که مقررات خاصی وجود ندارد، چنانچه معامله و همکاری با آنان کمک به رژیم نژادپرست صهیونیستی و دشمنان اسلام و مسلمین نباشد و مفسده‌ای هم بر آن مترتب نشود، فی نفسه مانعی ندارد.

معامله با شرکتهای صهیونیستی و آمریکایی

س ۸۲: آیا معامله با شرکتهای یهودی یا آمریکایی و یا اروپایی با وجود این احتمال که شرکتهای مزبور به تقویت دولت غاصب صهیونیستی می‌پردازند، جایز است؟
(ج) هر گونه معامله با شرکتهایی که منافع آن عاید رژیم نژادپرست صهیونیستی و یا دشمنان اسلام و مسلمین می‌شود، حرام است؛ و بر آحاد مسلمین واجب است که از خرید و استفاده از چنین کالاهایی اجتناب کنند.

گلد کوئیس، الماس، کارت‌های پنتاگون و مشابه آن

س ۸۳: معاملات شبکه‌ای و زنجیره‌ای وجود دارد (مثل گلد کوئیس، الماس و...) که شرکت اقدام به فروش طلا یا الماس یا محصولی دیگر از طریق بازاریابی شبکه‌ای کرده است به این صورت که شخص مبلغی به حساب آنان واریز می‌کند و سپس برای شرکت بازاریابی می‌کند و به ازای هر چند مشتری که بواسطه این فرد ثبت نام کرده و برای خرید الماس یا طلا یا کالایی دیگر پیش پرداخت بدهند و زنجیره به حد نصاب برسد، مبلغی به عنوان کمیسیون به حساب وی واریز می‌شود و یا امتیاز خرید سایر محصولات شرکت به وی داده می‌شود. معامله به این شیوه چه حکمی دارد؟
(ج) معامله به شیوه مذکور صورت شرعی ندارد و جایز نیست.

قیمت نقد و نسیه کالا

س ۸۴: خرید کالا بطور نسیه مدت دار (مثلاً به مدت یک سال بصورت اقساطی) به قیمتی بیشتر از قیمت نقدی آن چه حکمی دارد؟

ج) اگر کالاهای مذکور دارای دو قیمت باشند، یک قیمت نقد و یک قیمت نسیه (اقساطی)؛ خرید و فروش کالا به صورت نسیه به قیمتی بیشتر از قیمت نقد اشکال ندارد و این قبیل معاملات، ربوی محسوب نمی‌شود.

قرض ربوی

س ۸۵: ما در خارج از کشور زندگی می‌کنیم گرفتن وام از بانکهای خارجی، با توجه به اینکه مجبوریم درصدی را به عنوان بهره به آنها بپردازیم، چه حکمی دارد؟

ج) در فرض سؤال، قرض ربوی است و گرفتن آن تکلیفاً جایز نیست (یعنی کار حرامی است) هرچند شخص مالک اصلی قرض می‌شود، و راه پرهیز از حرمت تکلیفی در صورت اضطرار این است که انسان قصد پرداخت سود را نداشته باشد، هرچند که می‌داند از او خواهند گرفت.

صندوقهای قرض الحسنه

س ۸۶: بعضی از صندوقهای قرض الحسنه پیشنهاد می‌کنند که مبلغی در آن صندوق ودیعه گذاشته شود و پس از چند ماه دو برابر مبلغ ودیعه، وام می‌دهند و کارمزدی نیز دریافت می‌کنند حکم آن چیست؟

ج) اگر دادن پول به صندوق به این عنوان باشد که آن پول برای مدتی نزد صندوق به صورت قرض بماند به این شرط که صندوق هم بعد از آن مدت، وامی در اختیار او قرار دهد و یا وام‌دادن صندوق، مشروط به این شرط باشد که او قبلاً مبلغی را در صندوق گذاشته باشد، این شرط در حکم ربا بوده و شرعاً حرام و باطل است، ولی اصل قرض نسبت به هر دو طرف صحیح می‌باشد.

س ۸۷: در بین مردم باب شده که تعدادی از افراد مثلاً ۲۰ نفر ماهانه هر کدام ده هزار تومان طبق قراردادی که همه آن را قبول کرده‌اند روی هم می‌گذارند و هر ماه به یکی از افراد به قید قرعه کل مبلغ را می‌دهند و فردی که پول را می‌گیرد همه ماهه همان ده هزار تومان را تا تمام شدن قسط می‌دهد و بقیه نیز به قید قرعه و نوبت پول را می‌گیرند و هیچگونه سود یا کارمزد به هیچ کس تعلق نمی‌گیرد.

لطفاً حکم شرعی این مسئله را بفرمایید.

ج) مشارکت در قرض دادن به اعضای صندوق به شرح فوق الذکر اشکال ندارد.

استفاده از وام بانکی در غیر مورد واگذار شده

س ۸۸: در خصوص وامهای بانکی که دارای مصارف خاص می‌باشد در صورتی که وام گیرنده تمام شرایط دریافت آن وام را دارا باشد آیا می‌تواند پس از اخذ وام آن را صرف مسائل دیگر نماید. به عنوان مثال وامهای تعمیر و یا ساخت مسکن که از جمله شرایط آن داشتن خانه‌ای نیمه ساز با سند شش دانگ و پروانه کسب می‌باشد اگر شخصی تمامی شرایط را دارا بوده و از نظر کارشناسان بانک هیچ گونه منعی نداشته باشد و وام مذکور را به وی

تحويل نمایند حال با توجه به اینکه اکنون وام گیرنده شخصاً صاحب و مالک این پول می باشد آیا می تواند پولهای دریافتی را صرف کارهای ضروری تر نماید و بعداً از پول شخصی خود منزل را تعمیر نماید؟
(ج) تخلف از مقررات بانک جایز نیست و در صورت تخلف از شرط، بانک می تواند وام را استرداد کند.

س ۸۹: آیا می توان وامهایی را که جهت مصارف خاص (مثلاً برای تعمیر مسکن) داده می شود را براساس نیاز در جای دیگری (مثلاً پرداخت بدهی) صرف نمود؟

(ج) آنچه را قرض دهنده به اشخاص می دهد اگر واقعاً قرض باشد و شرط کند که حتماً باید در مورد خاصی مصرف شود، تخلف از این شرط جایز نیست و همچنین آنچه را که صاحب پول به گیرنده می دهد اگر به عنوان سرمایه مضاربه یا شراکت و مانند آن باشد حق ندارد آن را در غیر کاری که صاحب پول بخاطر آن، پول را در اختیار او گذاشته است مصرف نماید.

کارمزد

س ۹۰: ما در یک صندوق قرض الحسنه توافق کرده ایم ۲٪ کارمزد از اعضا دریافت کنیم، اشکالی دارد یا خیر؟
(ج) کارمزد اگر واقعاً مزد کار باشد - نه صرف تغییر اسم - اشکال ندارد.

معاملات بانکی

س ۹۱: مقداری پول از پدرم به من رسیده است. آیا می توانم آن را در بانک سرمایه گذاری کرده و از بهره ای که بانک به آن می دهد استفاده کنم؟ و کلاً حکم بهره هایی که بانکهای کشور به سپرده های مردم می دهند چگونه است؟

(ج) بطور کلی، معاملات بانکی که بانکها بر اساس قوانین مصوب مجلس شورای اسلامی و مورد تأیید شورای نگهبان انجام می دهند، بی اشکال و محکوم به صحت است و سود حاصل از بکارگیری سرمایه بر اساس یکی از عقود اسلامی، شرعاً حلال می باشد.

ارمغان بهزیستی

س ۹۲: پرداخت وجه در مقابل گرفتن برگه های خیریه که پس از مدتی با قرعه کشی به خریداران اوراق جوایزی می دهند (مانند ارمغان بهزیستی) و شرکت در قرعه کشی آن چه حکمی دارد؟

ج) توزیع و نشر اوراق جمع‌آوری تبرعات از مردم برای صرف آن در امور خیریه و تشویق و ترغیب متبرعین با قید قرعه، منع شرعی ندارد و همچنین دریافت آن اوراق و پرداخت وجه به قصد شرکت در امور خیریه مانعی ندارد.

رشوه

س ۹۳: چنانچه انجام دادن کاری (که قانونی است و حق کسی را تضییع نمی‌کند) در اداره‌ای منوط به دادن مبلغی به مجری آن کار باشد، بگونه‌ای که اگر این مبلغ را نپردازد کار انجام نخواهد شد، پرداخت آن چه حکمی دارد؟
ج) پرداخت پول یا اموال دیگر از طرف فرد مراجعه‌کننده به کارمندان ادارات که مکلف به ارائه خدمات اداری به مردم هستند، و حتماً منجر به فساد ادارات خواهد شد، عملی است که از نظر شرعی حرام محسوب می‌شود (هر چند باعث ایجاد مشکل و زحمت برای دیگران نشود) و توهّم اضطرار، مجوّز او در انجام این کار نیست.
کارمندان ادارات هم حق ندارند هیچگونه مبلغی را بطور غیر قانونی در برابر انجام کار مراجعه‌کنندگان درخواست و یا دریافت کنند و جایز نیست در این مال تصرف نمایند، بلکه باید آن را به صاحبانش بازگردانند.

هدیه در محیط اداری

س ۹۴: چنانچه فردی از باب تشکر و قدردانی از کارمند، هدیه‌ای به او اهدا می‌کند، حکمش چیست؟ هر چند آن کارمند بدون هیچ‌گونه چشم‌داشتی کاری را انجام داده باشد؟
ج) هدیه در محیط کار و از جانب ارباب رجوع، یکی از خطرناکترین چیزها است و هر چه بیشتر از آن اجتناب کنید به صرفه دنیا و آخرت شما، خواهد بود. فقط در یک صورت دریافت آن جایز است و آن این است که هدیه دهنده با اصرار زیاد و با امتناع مأمور از قبول، بالاخره به نحوی آن را اهداء کند آن هم بعد از انجام کار و بدون مذاکره و حتی توقع قبلی.

ساختن مجسمه

س ۹۵: ساختن مجسمه و یا عروسک چه حکمی دارد؟
ج) ساختن مجسمه کامل موجوداتی که روح دارند (مانند انسان و حیوان) اشکال دارد، اما خرید، فروش، نگهداری و ارائه آن اشکالی ندارد.

استعمال، تولید و خرید و فروش مواد مخدر

س ۹۶: استعمال مواد مخدر از قبیل حشیش، تریاک، هروئین، مورفین، ماری‌جوانا و ... بصورت خوردن، نوشیدن، کشیدن، تزریق و یا شیاف چه حکمی دارد؟ خرید و فروش و سایر راههای کسب درآمد با آن مثل حمل و نقل و

نگهداری و قاچاق آنها چه حکمی دارد؟

ج) استعمال مواد مخدر و استفاده از آنها با توجه به آثار سوءشان از قبیل ضررهای شخصی و اجتماعی قابل ملاحظه‌ای که بر استعمال آنها مترتب می‌شود، حرام است و به همین دلیل کسب درآمد با آنها از طریق تولید، حمل و نقل، نگهداری، خرید و فروش و غیر آن هم حرام می‌باشد.

کمک به متگدیان

س ۹۷: کمک به کسانی که در کوچه و خیابان تکدی‌گری (گدایی) می‌کنند چه حکمی دارد؟

ج) اگر این عمل ترویج دروغ، بیکاری و تکدی‌گری و تخلف از قانون باشد باید از آن اجتناب شود. می‌توانید صدقات و تبرعات را به مؤسسات مورد اطمینانی که در این زمینه فعال هستند بدهید.

استفاده شخصی از امکانات دولتی و اموال عمومی

س ۹۸: استفاده موردی از وسائل نقلیه ادارات - با نظر موافق مسؤول اداره - در کارهای شخصی چه حکمی دارد؟

ج) استفاده شخصی از امکانات دولتی و اموال عمومی باید طبق قوانین و مقررات مربوطه باشد.

اجاره به شرط قرض

س ۹۹: آنچه امروزه در بین مردم متعارف شده که هنگام اجاره دادن خانه مبلغی را جلوتر می‌گیرند، از نظر

شرعی چه وجهی دارد؟ (به این شکل که مثلاً مستأجر مبلغ دو میلیون تومان پول پیش به صاحبخانه می‌دهد به همراه پنج هزار تومان ماهیانه) آیا صحیح است؟

ج) اگر خانه به مبلغی اجاره شود و در ضمن عقد اجاره شرط گردد که مستأجر مبلغی را به صاحب خانه قرض دهد، اشکال ندارد.

تصرف اموال فرزندان توسط والدین

س ۱۰۰: آیا پدر و مادر بدون اجازه فرزند حق تصرف در مال او را دارند؟ (قبل و بعد از ازدواج)

ج) در مورد فرزند کبیر و رشید چنین حقی ثابت نیست و نسبت به فرزند نابالغ نیز منوط به تحقق شرایط است.

خرید و فروش بن و کوپن

س ۱۰۱: خرید و فروش بن و کوپن چه حکمی دارد؟

ج) در صورتی که کالا محسوب نشود مطلقاً خرید و فروش آن جایز نیست و در فرض این که کالا محسوب شود، میزان در این گونه امور، قوانین و مقررات نظام جمهوری اسلامی می‌باشد و باید طبق آن عمل شود.

مشروط کردن وام به ماندن پول در حساب

س ۱۰۲: در برخی از بانک‌ها و مؤسسه‌های قرض‌الحسنه، گرفتن وام مشروط بر ماندن پول به مدت معینی در بانک می‌باشد، آیا افتتاح حساب و گرفتن وام با شرط مذکور صحیح است؟
ج ۱) اگر دادن پول به صندوق به این عنوان باشد که آن پول برای مدتی نزد صندوق به صورت قرض بماند به این شرط که صندوق هم بعد از آن مدت وامی در اختیار او قرار دهد و یا وام دادن صندوق به این شرط باشد که او قبلاً مبلغی را در صندوق گذاشته باشد، این شرط در حکم ربا بوده و شرعاً حرام و باطل است ولی اصل قرض نسبت به هر دو طرف صحیح می‌باشد.

س ۱۰۳: افتتاح حساب در صندوق‌های قرض‌الحسنه محلی که هر ماه به قید قرعه به نام یکی از اعضاء در می‌آید، چه حکمی دارد؟
ج ۲) اگر شرط ضمن قرض در میان نباشد، تخصیص وام به اعضاء صندوق یا به عضویت صندوق درآمدن، به امید دریافت وام در آینده، اشکال ندارد.

شطرنج

س ۱۰۴: آیا بازی با شطرنج جایز است؟ بدون شرط بندی چگونه؟
ج) اگر به تشخیص مکلف امروزه شطرنج عرفاً از آلت قمار بودن خارج شده باشد، بازی با آن بدون برد و باخت اشکالی ندارد.

پاسور و نرد

س ۱۰۵: مستدعی است نظر آن حضرت را راجع به حرمت یا عدم حرمت بازی کردن پاسور بفرمائید. ضمناً بازی با تخته نرد چه حکمی دارد؟
ج) بازی با پاسور و نرد که جزو آلات قمار محسوب می‌شوند، بطور مطلق حرام است.

حیوانات دریایی

س ۱۰۶: خوردن هشت پا و خرچنگ دریایی چه حکمی دارد؟
ج) از آبزیان (حیوانات دریایی) فقط ماهی فلس‌دار و میگو حلالند.

ذبح مرغ با دستگاههای جدید

س ۱۰۷: حکم ذبح مرغ با دستگاه که به علت سرعت کار، برای هر یک از حیوانات نام خدا برده نمی‌شود، چیست؟

ج) برای آن دسته از مرغها که بعد از گفتن «بسم الله» با هم ذبح می‌شوند، گفتن یک «بسم الله» کفایت می‌کند و برای دسته بعدی که فرصت گفتن «بسم الله» می‌باشد، باید «بسم الله» تکرار شود.

سیگار کشیدن

س ۱۰۸: با توجه به زیان سیگار و قلیان به بدن، استعمال آن چه حکمی دارد؟
ج) تابع می‌زان ضرر آن است؛ اگر موجب ضرر قابل ملاحظه‌ای برای بدن باشد، جایز نیست.

حکم کشمش پخته

س ۱۰۹: پختن یا سرخ نمودن کشمش که سبب باد کردن آن می‌شود، چه حکمی دارد؟
ج) در فرض مرقوم کشمش پاک و حلال است.

فروش اموال وقفی مسجد (و حسینیه و ...)

س ۱۱۰: اگر وسیله‌ای از وسایل مسجد - وقف شده - قابل استفاده در آن مسجد نباشد، آیا می‌توان آن را فروخته و پول آن را صرف مخارج مسجد کرد؟
ج) اگر استفاده از آن در همان مسجد به هیچ وجه امکان ندارد، در مسجد دیگر بهره‌برداری کنند و اگر آن هم امکان ندارد، در مصالح عامه از آن استفاده نمایند و اگر بهره‌برداری از آن به هیچ وجه ممکن نیست مگر به فروش آن، می‌توانند بفروشند و پول آن را به همان نحو و ترتیب که گفته شد مصرف کنند.

تغییر وقف

س ۱۱۱: آیا می‌شود زمینی را که جهت ساخت مدرسه وقف شده، در امور خیریه دیگر استفاده کرد؟
ج) وقف، قابل خرید و فروش و تغییر و تبدیل نیست و از موقوفه باید در همان جهت وقف استفاده شود.

موسیقی و غنا

س ۱۱۲: آیا گوش دادن به نوارهای موسیقی خارجی و یا موسیقی‌های ایرانی که در خارج ضبط می‌شود، مجاز است یا خیر؟

ج) هرگونه خوانندگی و نوازندگی که مطرب و لهوی متناسب با مجالس عیش و نوش و خوشگذرانی باشد، حرام است.

س ۱۱۳: برخی از خوانندگان شعرهایی را می‌خوانند که محتوای عرفانی دارد (مثلاً برخی از اشعار حافظ را) حکم گوش کردن به چنین آوازی چیست؟

ج) اگر خوانندگی بصورت غنا (که عبارت است از رفت و برگشت صدا در گلو همراه با طرب و متناسب با مجالس لهو و گناه) باشد، حرام است و فرقی نیست مضامین آن چه باشد.

آلات موسیقی

س ۱۱۴: حکم خرید سه تار و یادگیری نوازندگی با آن چیست؟

ج) آن دسته از آلات موسیقی که عرفاً از آلات مشترک و قابل استفاده برای کارهای حلال محسوب می‌شود، خرید و فروش و استفاده از آن به قصد منفعت حلال جایز است، ولی خرید و فروش و استفاده از آلاتی که عرفاً از آلات مخصوص لهو (موسیقی حرام) محسوب می‌شود، جایز نیست.

س ۱۱۵: چه آلاتی لهو محسوب می‌شوند؟

ج) آلاتی که نوعاً در لهو و لعب بکار می‌روند و منفعت حلالی در بر ندارند، آلات لهو محسوب می‌شوند.

معنای لهو

س ۱۱۶: به چه نوع موسیقی یا خوانندگی، لهوی گفته می‌شود؟

ج) هر نوع خوانندگی و نوازندگی که انسان را از خداوند متعال و معنویات و فضائل اخلاقی دور نموده و به سمت بی‌بند و باری، بیهودگی و گناه و شهوترانی سوق دهد، لهوی بوده و حرام می‌باشد.

موسیقی در عزاداری

س ۱۱۷: استفاده از آلات موسیقی (مانند ارگ) و یا استفاده از طبل و سنج در مراسم عزاداری ائمه معصومین «علیهم السلام» چه حکمی دارد؟

ج) استفاده از آلات موسیقی، مناسب با عزاداری سالار شهیدان (علیه السلام) نیست و شایسته است مراسم عزاداری به همان صورت متعارفی که از قدیم متداول بوده برگزار شود. البته استفاده از طبل و سنج به نحو متعارف اشکال ندارد.

گوش دادن به موسیقی بدون اختیار

س ۱۱۸: اگر در مکانی باشیم که موسیقی لهوی بی‌اختیار به گوش ما می‌رسد (و نهی از منکر هم اینجا اثری ندارد) چه وظیفه‌ای داریم؟
(ج) اگر ترک آن محل و یا آن مجلس ممکن نباشد و یا موجب مشقت باشد، شما به آن اعتنا و توجه نکنید اگر چه بی‌اختیار به گوش شما برسد.

حضور در مجلس گناه

س ۱۱۹: اگر در یک مجلس عروسی از نوارهای مبتذل و یا موسیقی و آلات موسیقی مانند ارگ و امثال آن استفاده شود، رفتن به این گونه مجالس چه حکمی دارد؟
(ج) اگر حضور در آن مجلس موجب ارتکاب گناه و یا تأیید آن باشد یا نهی از منکر متوقف بر خروج از آن مجلس یا شرکت نکردن در آن باشد، باید آن مجلس را ترک کرده و یا شرکت ننمائید.

عقیم سازی

س ۱۲۰: آیا جلوگیری دائمی از بارداری (عقیم سازی) برای زنان یا مردانی که فرزندان معیوب به دنیا می‌آورند، جایز است؟
(ج) اگر با یک غرض عقلایی صورت بگیرد و ضرر قابل توجهی هم نداشته باشد و در مورد زنان با اجازه شوهر باشد، فی نفسه اشکال ندارد.

درمان با محرّمات

س ۱۲۱: آیا می‌شود برای مداوا از چیزهایی که خوردنش حرام است، استفاده کرد؟
(ج) اگر به گفته طبیب حاذق مورد اطمینان، معالجه متوقف بر آن باشد، اشکال ندارد.

جلوگیری از بچه‌دار شدن

س ۱۲۲: جلوگیری از بارداری و استفاده از وسایل ضد بارداری (قرص، دستگاه و...) چه حکمی دارد؟
(ج) جلوگیری از بچه‌دار شدن اگر با اجازه شوهر باشد، فی نفسه منعی ندارد و استفاده از وسایل ضد بارداری نیز اگر مستلزم لمس و نگاه حرام نباشد و ضرر قابل ملاحظه‌ای هم نداشته باشد، اشکالی ندارد.

پیوند اعضای میت

س ۱۲۳: شخصی علاقمند است اعضای بدنش را پس از مردن برای پیوند به بیماران نیازمند استفاده کنند. آیا او حق وصیت کردن چنین مسأله‌ای را دارد؟

ج) استفاده از اعضای میت برای پیوند به بدن شخص دیگر، اگر با اذن میت در دوران حیاتش و یا با اذن اولیای او بعد از مردنش باشد و یا نجات جان نفس محترمی وابسته به آن باشد، اشکال ندارد و وصیت به این مطالب هم مانعی ندارد، مگر در اعضایی که برداشتن آنها از بدن میت، موجب صدق عنوان مثله باشد و یا عرفاً هتک حرمت میت محسوب شود.

اطاعت از والدین

س ۱۲۴: اگر والدین در اعمال مستحبی مثل رفتن به جمکران و... مانع انسان شوند یا بطور کلی در مسأله‌ای مخالفت کنند و یا نسبت به انجام کاری اصرار داشته باشند، اطاعت از آنها واجب است؟

ج) اطاعت از والدین واجب نیست، لکن اذیت کردن آنان حرام است، مگر در انجام واجبات و ترک محرمات.

قطع رحم

س ۱۲۵: برادری دارم اعتقادی به احکام شرعی ندارد، به خیلی از علما توهین می‌کند، از نظر مالی نیز مقید به نحوه تحصیل درآمد نیست. آیا اجازه دارم رابطه‌ام را با او قطع نمایم؟ چون ادامه ارتباط برای فرزندانم به علت استفاده وی از ماهواره و دیگر منکرات، خطرناک است؟

ج) قطع رحم حرام است، ولی صله رحم منحصر در دید و بازدید نیست، بلکه از راههای دیگر (مانند تلفن، نامه و امثال) آن نیز محقق می‌شود.

زنجیر زنی با چاقو

س ۱۲۶: آیا استفاده از زنجیرهایی که دارای تیغ هستند و در برخی کشورها متداول است، در عزاداری جایز می‌باشد؟

ج) اگر استفاده از زنجیرهای مزبور موجب وهن مذهب در برابر مردم شود و یا باعث ضرر بدنی قابل توجهی گردد، جایز نیست.

تعزیه و شبیه خوانی

س ۱۲۷: مراسم شبیه خوانی که در حال حاضر در خیلی جاها مرسوم است. چه حکمی دارد؟

ج) تعزیه و شبیه خوانی اگر مشتمل بر دروغ و باطل نباشد، مفسده‌ای هم نداشته باشد و موجب وهن مذهب هم

نشود، اشکالی ندارد، لکن بهتر است بجای آن مجالس وعظ و ارشاد و ذکر مصائب حسینی و مرثیه خوانی برپا شود.

قمه زنی

س ۱۲۸: قمه زنی در روز عاشورا چه حکمی دارد؟

ج) قمه زنی علاوه بر اینکه عرفاً از مظاهر حزن و اندوه شمرده نمی‌شود و در زمان ائمه (علیهم السلام) و پس از آن نیز سابقه ندارد و تأییدی از ائمه معصومین (علیهم السلام) نیز در مورد آن - نه به شکل عام و نه به شکل خاص - نشده است، در حال حاضر وهن مذهب شمرده می‌شود و جایز نیست.

بالا و پایین پریدن در سینه زنی

س ۱۲۹: آیا هروله کردن در موقع سینه زنی (بالا و پایین پریدن) صحیح است؟

ج) اگر موجب وهن مذهب یا مؤمنین یا مراسم عزاداری معصومین «علیهم السلام» باشد، جایز نیست و در هر حال بهتر است مؤمنین مراعات شؤون عزاداری معصومین «علیهم السلام» بویژه سید و سالار شهیدان اباعبدالله الحسین «علیه السلام» را بنمایند.

موسیقی در عزاداری

س ۱۳۰: استفاده از آلات موسیقی (مانند ارگ) و یا استفاده از طبل و سنج در مراسم عزاداری ائمه معصومین «علیهم السلام» چه حکمی دارد؟

ج) استفاده از آلات موسیقی، مناسب با عزاداری سالار شهیدان (علیه السلام) نیست و شایسته است مراسم عزاداری به همان صورت متعارفی که از قدیم متداول بوده برگزار شود. البته استفاده از طبل و سنج به نحو متعارف اشکال ندارد.

پوشیدن لباس مشکی در عزای اهل بیت (علیهم السلام)

س ۱۳۱: آیا پوشیدن لباس سیاه در عزای امامان معصوم «علیهم السلام» مکروه است؟

ج) کراهت آن ثابت نیست، بلکه اگر برای تعظیم شعائر باشد دارای اجر و ثواب نیز خواهد بود.

توصیه ترک گناه

س ۱۳۲: چگونه می‌توان بر وسوسه‌های شیطانی که دامنگیر برخی از ما جوانان شده فائق آمد و با کنترل هوای نفس و شهوت، موفق به ترک گناه شده و توبه کنیم؟

ج) ممکن است ترک گناهی که عادت شده، در اول کار، مقداری مشکل به نظر برسد، اما باید عواقب خطرناک دنیوی و اخروی آن را مد نظر داشته باشید و بدانید که با ارتکاب گناه، خودتان را در دنیا و آخرت به هلاکت و بدبختی خواهید انداخت.

و لذا با عزم و اراده‌ای جدی و با توکل به خداوند متعال و استعانت از درگاه رحمت او، چنین گناهی را ترک کرده و از دیدن و شنیدن صحنه‌ها و مطالب مفسده‌انگیز و معاشرت با دوستان ناباب هم خودداری کنید. مداومت در خواندن قرآن، شرکت در مجالس وعظ و خطابه، توسل به اهل بیت عصمت و طهارت (علیهم السلام)، تلاش و جدیت در تحصیل و کسب علوم و معارف، ورزش مستمر، اشتغال به کار مفید و هنرهای سودمندی چون خطاطی، نقاشی، صنعت و... غافل نبودن از یاد مرگ و روز قیامت می‌تواند انسان را در این راه یاری کند. و چنانچه ازدواج نکرده‌اید سعی کنید با ازدواجی ساده، کم خرج و سالم، دین و جسم خود را از آثار مخرب گناهان، حفظ کنید. ان شاء الله توفیق توبه واقعی نصیب شما شود.

استخاره

س ۱۳۳: پسری از خانواده‌ای متعهد از من خواستگاری نموده که البته بنده نیز علی‌رغم اینکه وضعیت مالی مناسبی ندارد به وی علاقمندم اما خانواده‌ام می‌خواهند که حتماً استخاره بگیرم. استخاره در مسائلی مانند ازدواج چه حکمی دارد؟ اگر قصد اطمینان از وضعیت زندگی آینده‌ام باشد چطور؟

ج) شایسته است انسان در اموری که می‌خواهد راجع به آنها تصمیم بگیرد، ابتدا تأمل و دقت کند و یا با افراد با تجربه و مورد اطمینان مشورت نماید و در صورتی که با این کارها تحیر او برطرف نشد، می‌تواند استخاره کند؛ چون استخاره برای رفع حیرت و تردید در مورد امر مباحی است که شخص قادر بر اتخاذ تصمیم نباشد، (اعم از اینکه تردید در اصل عمل باشد یا در چگونگی انجام آن). بنابر این در کارهای خیر که در آنها حیرت وجود ندارد، استخاره لازم نیست و همچنین استخاره برای آگاهی از آینده شخص یا عمل نمی‌باشد.

کشتن حشرات و حیوانات

س ۱۳۴: آیا از بین بردن حشرات (مثلاً مورچه‌هایی که در حیاط منزل لانه کرده‌اند) جایز است؟ ج) اگر موذی بوده و یا وجود آنها موجب آلودگی محل زندگی گردد، اشکال ندارد.

امر به معروف و نهی از منکر

س ۱۳۵: وظیفه مردم در امر به معروف و نهی از منکر چیست؟ مخصوصاً در مواردی که راه جلوگیری از وقوع منکر منحصر به ایجاد مانع بین فعل حرام و فاعل آن است. آیا در چنین مواردی می‌توان بر او سخت گرفته و یا در اموال وی تصرف کرد؟ یا اینکه چنین مواردی جزو وظایف حکومت است؟
(ج) با وجود شرایط و حفظ مراتب، تکلیف شرعی و وظیفه همگانی، امر به معروف و نهی از منکر زبانی می‌باشد. و در صورت نیاز به مراحل بالاتر، موضوع به مسؤولین ذیربط در نیروی انتظامی و قوه قضاییه ارجاع دهند.

تکثیر نرم افزار

س ۱۳۶: نظر رهبر معظم انقلاب در مورد کپی از سی‌دی‌های موجود (اعم از سی‌دی‌های تولید شده در داخل کشور و یا نرم‌افزارهای خارجی) چیست؟
(ج) تکثیر نرم‌افزارهای تولید داخل ایران، باید با اجازه ناشر یا صاحب اصلی آن باشد، تکثیر نرم‌افزارهای خارجی نیز تابع قرار داد دولت جمهوری اسلامی ایران و کشور تولید کننده آن است.

عضویت خانم‌ها در نیروی انتظامی

س ۱۳۷: آیا خدمت زن در نیروی انتظامی (به عنوان پلیس یا غیره) جایز است؟
(ج) طبق ضوابط و مقررات شرعی و قانونی، مانع ندارد.

ترویج فرهنگ غرب

س ۱۳۸: پوشیدن لباسهای مدّ غربی یا شلوارهای تنگ یا لباسهایی که مارک و علامت برخی از شرکتهای معروف غربی را دارند و متأسفانه در برخی جاها دیده می‌شود، چه حکمی دارد؟
(ج) استفاده از لباسی که موجب ترویج فرهنگ مهاجم غرب شود و یا مهیج شهوت باشد و یا مفسده‌ای بر آن مترتب شود، جایز نیست.

تراشیدن ریش

س ۱۳۹: تراشیدن صورت با تیغ یا ماشین اصلاح چه حکمی دارد؟
(ج) بنابر احتیاط واجب، تراشیدن ریش و یا کوتاه کردن آن به گونه‌ای که از نظر عرف ریش تراشی بر آن صادق باشد، جایز نیست.

س ۱۴۰: تراشیدن موهای صورت و باقی گذاشتن موهای روی چانه (که اصطلاحاً به آن ریش فرانسوی یا

پرفسوری می گویند) چه حکمی دارد؟

ج) تراشیدن مقداری از ریش حکم تراشیدن تمام آن را دارد و بنا بر احتیاط واجب، جایز نیست.